

Assemblea de Selva del Camp

Accés a terra i aigua sostenible i just

Proposta 3: Xarxa d'oficines de relleu agrari i dinamització dels sistemes alimentaris locals

El relleu agrari només es possible mitjançant una suma de variables retroalimentades. Per això, cada territori ha de disposar d'una xarxa d'infraestructures alimentàries bàsiques productives, connectada amb les xarxes de distribució i comercialització descrites als següents apartats.

Aquesta xarxa serà impulsada i coordinada a cada territori a través d'una **oficina de relleu agrari i dinamització del sistema alimentari local**. Cada oficina tindrà associada un **Consell Alimentari**, des d'on es defineix la política alimentària del territori, es coordinen els diferents recursos existents i es supervisa que el seu funcionament estigui alineat amb els objectius.

Partint dels recursos ja existents, es busca garantir el relleu agrari, l'accés just a la terra i la continuïtat de la pagesia, entenent la transició agroecològica com un eix transversal i generant a cada territori un d'enllaç bidireccional entre la pagesia i l'administració pública.

La delimitació del territori d'àmbit d'actuació de cada oficina s'haurà d'ajustar al context. Per local entenem diferents escales: municipal, supramunicipal o com a màxim comarcal i intercomarcal. Les oficines territorials s'ubicaran als consells comarcals, oficines comarcals del DARPA, consistoris o ateneus cooperatius; des d'on fer-se presents al territori.

Al mateix temps, aquests àmbits s'hauran de coordinar i planificar a escala nacional de manera multiescalar, seguint criteris bioregionals, socioculturals i logístics. Caldrà articular doncs una **Xarxa d'oficines de relleu agrari i dinamització de sistemes alimentaris locals**.

Aquesta serà una estructura pública-cooperativa integrada per administracions públiques, el sector agrari i la societat civil. D'una banda, cooperatives, entitats agroecològiques, propietaris, organitzacions agràries, societat civil i altres actors especialitzats en relleu agrari i transició agroecològica. De l'altre, entitats públiques, Generalitat, diputacions, consells comarcals i ajuntaments. La xarxa es constituirà com una entitat de l'Economia Social, sense afany de lucre, amb participació pública i amb finançament directe i permanent de la Generalitat de Catalunya. I es dotarà d'una cooperativa de compra i custòdia de terres (SomTerra) que les protegeixi dels usos especulatius.

Cada oficina s'encarregarà al seu territori de:

- Accés a la terra:
  - o Elaborar, coordinar i integrar els censos existents de terres susceptibles de cessió o traspàs, classificades per grau d'urgència i estat agronòmic
  - o Coordinar-se amb el Pla Territorial Sectorial Agrari de Catalunya, pendent d'execució i aprovació, i especialment amb els plans territorials sectorials agraris específics.
  - o Activar i coordinar bancs de terres, espais test agraris i incubadores de manera integrada.
  - o Incorporar la dimensió urbanística, protegint el sòl agrari d'alt valor davant urbanització, acaparament o usos especulatius, fent preceptiu que qualsevol Pla d'Ordenació Urbana Municipal (POUM) que modifiqui l'espai agrari hagi de tenir un informe de l'Oficina de Relleu Agrari adreçat a la Comissió Territorial d'Urbanisme de la Generalitat
- Relleu generacional:
  - o Impulsar incentius per a productors que es jubilin i traspassin la seva explotació, coordinant els processos de mentoria remunerada

- o Acompanyar noves incorporacions a la pagesia, sense límits estrictes d'edat, incloent suport en habitatge vinculat a l'activitat agrària.
- o Gestionar de manera coordinada els fons econòmics destinats al relleu agrari.
- o Acompanyar noves incorporacions a la pagesia, sense límits estrictes d'edat, incloent suport en habitatge vinculat a l'activitat agrària.
- o Generar xarxes de suport a la pagesia per baixes laborals, permisos de maternitat i paternitat vacances.
- Assessorament i formació:
  - o Assessorament i acompanyament administratiu als projectes agraris, incloent assessoria gratuïta en tràmits administratius i línies de finançament públic (ecorègims, fons LEADER, línies d'ajut del PEAC, contractes agraris locals, etc.)
  - o Campanya de visites als municipis, entitats i cooperatives locals per a explicar el servei.
  - o Formació en pràctiques agroecològiques regeneratives i acompanyament a la transició
  - o Assessorament especialitzat per persones migrants.
- Promoció de la comercialització:
  - o Promoure la coproducció de circuits curts de comercialització com mercats de pagès, mercats municipals, agrobotigues i altres.
  - o Promoure l'articulació dels productors amb les xarxes de distribució i comercialització publico-comunitàries descrites als propers apartats.
  - o Impulsar campanyes per posar en valor el producte local.
  - o Promoure un canvi de mentalitat social per valorar els oficis que tenen a veure amb la producció d'aliments.
- Innovació:
  - o Mapar els bancs d'eines i maquinària locals i impulsar plans de coordinació i activació vinculats als espai test. I assegurar que el banc d'eines i maquinària estigui vinculat a l'espai test i altres infraestructures productives.
  - o Impulsar i/o coordinar proves pilot en finques agràries per l'adaptació al canvi climàtic i la transició agroecològica.
  - o Impulsar la coproducció al territori d'escorxadors mòbils, obradors compartits, granges i ramats municipals, fabriques de bioinsums agroecològics.
  - o Als micropobles, gestionar amb les administracions locals la cessió de locals públics per recuperar infraestructures bàsiques com fleques o bars.
- Traslladar millores a l'administració
  - o Simplificar la burocràcia i harmonitzar normatives entre departaments implicats.
  - o Informació aterrada dels contextos locals.

Per optimitzar l'ús dels recursos i assolir els objectius, cal assegurar la coherència, integració i coordinació de les realitats i infraestructures alimentàries de cada territori en clau de transició ecosocial. Això implica planificació estratègica i mancomunació de recursos ja existents i nous recursos, adaptant les infraestructures a cada realitat productiva i territorial.

Per tant, aquesta mesura haurà d'anar acompanyada de suport tècnic i financer supramunicipal per garantir que tots els territoris puguin desplegar aquestes capacitats.

Una proposta transversal a totes les mesures orientades a la transició ecosocial, el treball mínim garantit, podria jugar un rol clau en el desplegament d'aquesta mesura.

Proposta 8: Planificació dels usos hídrics agraris

És necessari actuar de manera urgent per gestionar la demanda d'aigua en context de canvi climàtic per assegurar la viabilitat de l'activitat del primer sector a Catalunya. Per aconseguir-ho, s'ha de prioritzar els diferents usos de l'aigua distingint entre els usos més essencials i els més superflus

però rendibles com el turisme. Aquesta gestió de la demanda ha de realitzar-se seguint criteris científics rigorosos i tenint en compte la justícia social i ambiental.

Caldria implementar un pla multiactor per la coordinació, planificació i gestió integral dels usos de l'aigua al conjunt de Catalunya, basat en governança col·laborativa que integri administracions públiques, societat civil, sector agrari i altres sectors implicats. El pla ha d'incloure:

- Una avaluació detallada dels usos actuals de l'aigua (agraris, domèstics, industrials i turístics), incloses les necessitats ecològiques, obligant a les entitats privades amb concessions públiques la transparència de les seves dades.
- Una diagnosi de l'estat dels aqüífers, salinització en origen, contaminació per nitrats, fitosanitaris i microplàstics, i estat microbiològic.
- L'anàlisi de disponibilitat futura d'aigua en context de canvi climàtic.
- Un pla de distribució dels recursos hídrics prioritzant funcions ecològiques i sobirania alimentària.
- Planificació d'inversions en gestió, manteniment i modernització d'infraestructures hídriques, incloent la reducció de pèrdues a les xarxes municipals i l'aprofitament de les aigües i els llots de les depuradores.

El Pla Nacional ha de d'incloure i prioritzar:

- La recuperació i regeneració d'aigua, millorant la depuració i promovent l'ús agrícola d'aigües regenerades.
- La retenció i infiltració natural de l'aigua mitjançant recuperació de basses i recàrrega d'aqüífers.
- La detecció de punts crítics d'escorrentia i la construcció d'infraestructures d'acumulació.
- La transició agroecològica i regenerativa, incloent cobertes vegetals, millora del sòl, conreus en línies clau, varietats adaptades i reg de suport als secans.
- L'increment d'inspeccions i l'aplicació efectiva de sancions per contaminació i mal ús de l'aigua.
- La limitació d'usos intensius no prioritaris en context d'escassetat, incloent determinats usos turístics.
- L'ús de la dessalinització només com a garantia de subministrament en situacions excepcionals.